

Державний вищий навчальний заклад
„Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”
Коломийський навчально-науковий інститут
Кафедра філології

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з навчальної дисципліни

«УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»

спеціальність 053 – Психологія

Коломия – 2019 рік

II курс, III семестр

Тема № 1

Вступ. Державна мова — мова професійного спілкування

Теоретичні питання

1. Мета, предмет і завдання курсу, його наукові основи.
2. Загальне поняття про мову та мовлення.
3. Мова і суспільство, функції мови.
4. Походження та основні етапи розвитку української мови. Історія лінгвоциду в Україні.
5. Поняття державної, національної та літературної мови (найістотніші ознаки літературної мови).
6. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови.
7. Професійна мовнокомунікативна компетенція психолога.
8. Нормативність як основна ознака літературної мови. Типи мовних норм.

Завдання для самостійної роботи: підготувати виступ на тему: "Мовне законодавство та мовна політика в Україні"

Література:

1. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення: навч. посіб. / Т. Б. Гриценко. — Вінниця : Нова книга, 2003.
2. Культура фахового мовлення: навч. посіб. / за ред. Н. Д. Бабич. — Чернівці : Книги –ХХІ, 2005.
3. Мацько Л. І. Культура фахової мови: навч. посіб. / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. — К. : ВЦ «Академія», 2007.
4. Українська мова: Енциклопедія. — К. : Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М.П.Бажана, 2004.
5. Орфоепічний словник української мови. — К., 1995.
6. Російсько-український словник: Сфера ділового спілкування / за ред. А. А. Тараненко. — К., 1996.
7. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник / С. В. Шевчук, І. В. Клименко. – К. : Алерта, 2010. – 696 с.

Тема № 2.

Мовні норми

Теоретичні питання

1. Принципи українського правопису. Орфографічні норми.
2. Основні правила української літературної вимови. Акцентуаційні норми української мови.
3. Лексичні та фразеологічні норми.
4. Стилiстичні норми.
5. Морфологічні норми.
6. Синтаксичні норми.
7. Принципи української пунктуації. Основні пунктуаційні норми.

Завдання для самостійної роботи: виписати з фахових текстів 20 прикладів порушення мовних норм. виправити помилки та визначити типи порушень мовних норм.

Література:

1. Глущик С.В., Дияк О.В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери: навч. посіб. — К. : Арій, 2009. — 312 с.
2. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення: навч. посіб. / Т. Б. Гриценко. — Вінниця : Нова книга, 2003. — 256 с.
3. Культура фахового мовлення: навч. посіб. / за ред. Н. Д. Бабич. — Чернівці : Книги –ХХІ, 2005. —
4. Мацько Л. І. Культура фахової мови: навч. посіб. / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. — К. : ВЦ «Академія», 2007.
5. Мацюк З. Українська мова професійного спрямування: навч. посіб. / З. Мацюк, Н. Станкевич. — К. : Каравела, 2008. — 296 с.
6. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні; Інститут української мови. — К., 1997. — 324 с.
7. Шевчук С. В. Практикум з української мови: Модульний курс: навч. посіб. / С. В. Шевчук, Т. М. Лобода. — К. : Алерта, 2009. — 438 с.
8. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник / С. В. Шевчук, І. В. Клименко. — К. : Алерта, 2010. — 696 с.

Тема №3.

Комунікативні ознаки культури мовлення.

Стилі української мови

1. Правильність і змістовність мовлення.
2. Логічність і точність мовлення.
3. Багатство (різноманітність) і доречність мовлення.
4. Достатність і зрозумілість мовлення.
5. Поняття мовного стилю. Загальна характеристика функціональних стилів сучасної української літературної мови.
6. Художній стиль і публіцистичний стилі.
7. Конфесійний стиль.

Завдання для самостійної роботи: змоделювати по одному прикладу порушення кожної з комунікативних ознак культури мовлення.

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / клад. і гол. ред. В. Т. Бусел. — К., Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005.
2. Головащук І. С. Українське літературне слововживання: Словник-довідник / І. Головащук. — К., 1995.
3. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення: навч. посіб. / Т. Б. Гриценко. — Вінниця : Нова книга, 2003. — 256 с.
4. Культура фахового мовлення: навч. посіб. / за ред. Н. Д. Бабич. — Чернівці : Книги –ХХІ, 2005.
5. Мацько Л. І. Культура фахової мови: навч. посіб. / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. — К. : ВЦ «Академія», 2007.
6. Мацько Л. І. Стилїстика української мови: підручник / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. — К. : Вища школа, 2003.
7. Олійник О., Сидоренко М. М. Українсько-російський і російсько-український тлумачний словник / О. Олійник, М. М. Сидоренко. — К., 1991.
8. Українська мова: Енциклопедія. — К. : Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М.П.Бажана, 2004.
9. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник / С. В. Шевчук, І. В. Клименко. — К. : Алерта, 2010. — 696 с.

Тема №4.

Стилі мови. Словники у професійній діяльності

Теоретичні питання

1. Особливості офіційно-ділового стилю.
2. Науковий стиль.
3. Розмовно-побутовий стиль.
4. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовно-побутового стилів.
5. Текст як форма реалізації мови у професійній діяльності.
6. Типи словників. Українські електронні термінологічні словники.
7. Роль словників у підвищенні мовленнєвої культури.
8. Фахові словники.

Завдання для самостійної роботи: вжити один із фахових термінів у кожному стилі мовлення (по 1-5 речень). Охарактеризувати мовні особливості кожного стилю.

Література:

1. Мацько Л. І. Стилістика української мови: підручник / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. — К. : Вища школа, 2003.
2. Культура фахового мовлення: навч. посіб. / за ред. Н. Д. Бабич. — Чернівці : Книги –ХХІ, 2005.
3. Українська мова: Енциклопедія. — К. : Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М.П.Бажана, 2004.
4. Шкурятяна Н. Г. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс : навч. посіб. / Н. Г. Шкурятяна, С. В. Шевчук. – К. : Вища шк., 2007. – 823 с.
5. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник / С. В. Шевчук, І. В. Клименко. – К. : Алерта, 2010. – 696 с.
6. Ющук І. П. Українська мова : підруч. / І. П. Ющук. – К. : Либідь, 2006. – 640 с.

Тема №5

Мовний етикет і професійне спілкування

Теоретичні питання

1. Поняття про мовленнєвий етикет. Особливості українського мовленнєвого етикету (ідіоетнічні, регіональні, особистісні чинники).
2. Комунікативні особливості вітання. Фатичні фрази. Етикетні формули прощання.
3. Етикетні правила знайомства, висловлення компліментів.
4. Звертання та мовленнєвий етикет. Комунікативні особливості прохання та наказу.
5. Комунікативні особливості запрошення, привітання, подяки, побажання, вибачення.
6. Правила телефонного етикету.
7. Етикетні особливості листування.

Завдання для самостійної роботи: підготувати реферат на одну із запропонованих тем про український мовленнєвий етикет.

Література:

1. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення: навч. посіб. / Т. Б. Гриценко. — Вінниця : Нова книга, 2003.
2. Культура фахового мовлення: навч. посіб. / за ред. Н. Д. Бабич. — Чернівці : Книги –ХХІ, 2005.
3. Мацько Л. І. Культура фахової мови: навч. посіб. / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. — К. : ВЦ «Академія», 2007.
4. Українська мова: Енциклопедія. — К. : Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М.П.Бажана, 2004.
5. Орфоепічний словник української мови. — К., 1995.
6. Російсько-український словник: Сфера ділового спілкування / за ред. А. А. Тараненко. — К., 1996.
7. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник / С. В. Шевчук, І. В. Клименко. – К. : Алерта, 2010. – 696 с.